

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 157.

V Mariboru, sobota 30. oktobra 1926.

Leto I.

Kongres delavskih zbornic v Beogradu.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Beograd, 24. okt. 1926.

Danes je bil ob 9. uri dopoldne odprt v dvorani Zveze srbskih sester III. kongres delavskih zbornic. Kongres je sijajno obiskan, in že sam obisk priča, da se je delavski razred intenzivno bavil z delom Delavskih zbornic in s socialnimi vprašanji sploh. Navzočih je 200 delegatov, od teh so jih 160 delegirale Delavske zbornice iz cele države, 40 delegatov pa zastopa strokovne organizacije. Od teh je samo železničarjev iz Slovenije 20. Železničarsko delegacijo vodi sodr. Stanko iz Ljubljane. Na dnevnem redu je namreč tudi vprašanje redukcije železničarjev.

Točno ob 9. uri je otvoril centralni tajnik Delavskih zbornic sodr. Živko Topalović kongres in prečital ob tej priliki nekaj pozdravnih brzojavk, med njimi tudi eno brezposelnih delavcev, ki žele, da bi se kongres pobavil tudi s tem vprašanjem in zahteval, da vlada nakaže končno brezposelnim delavcem podporo iz sklada, za katerega so v ta namen sami prispevali. Značilno je tudi, da je sam ministrski predsednik Uzunović poslal na kongres pismo, v katerem mu želi obilo uspeha (ob znani sabotaži vlade!). Zastopana so bila tudi ostala ministrstva po svojih zastopnikih, izmed katerih je sigurno najtežje sledil izvajanjem socialističnih govornikov šef ministrstva financ, ki je nedvomno eden najbolj reakcionarnih naših birokratov, ker je baš ponovno najhujše oklestil proračun Delavskih zbornic.

Monotono so se vrstili pozdravi vseh teh vladnih zastopnikov, ki niso nič novega povedali.

Kongres je pozdravil med drugim v imenu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev tudi g. Glaser, ki je prvi povedal na naslov vlade nekaj umestnih in potrebnih besed, ko ji je očital, da uničuje še to betvico socialnega zavarovanja, na drugi strani pa še onemogočuje uvedbo starostnega zavarovanja in se niti najmanj ne zmenja za brezposelne delavce, katerim odreja brezposelnostno podporo.

Prvi je govoril sodr. dr. Živko Topalović

O splošnem gospodarskem položaju v državi.

Njegov govor je bil globoko zamišljen in nedvomno eden najlepših na tem kongresu. Za sanacijo naše gospodarske krize, h kateri je po njegovem mnenju tudi znatno prispeval prehitri razvoj nekaterih industrijskih panog v državi, priporoča čimprejšnjo sklenitev trgovinskih pogodb z državami, ki so nam najbližje in industrijsko manj razvite. To so predvsem Grčija s Solunom, Turčija, Rusija itd. Predpogoj vsakemu gospodarskemu napredku v državi in na Balkanu je gospodarski in politični balkanski Locarno.

Vsa vprašanja, ki zaposlujejo danes naše meščanske vlade, bi bila v tem slučaju kmalu rešena. Brezposelnost bi pojenjala in beda naroda bi se v najkrajšem času ublažila. »Dajte dela odmetnikom, ki se danes skrivajo po šumah južne Srbije in Črnogore, pa boste rešili odmetniško in hajduško vprašanje!« — je krepko povdaril sodr. Živko

Topalović, in vsa zbornica mu je navdušeno ploskala.

Njegove glavne misli so bile v glavnem: Delavstvo naj zahteva kontrolo nad trgovino. Proti sedanjim takozvani politiki štedenja, ki se vrši le na račun najsiromašnejših slojev in najpotrebnejših stvari, se mora dvigniti oster protest.

Predpogoj gospodarski sanaciji ni štedenje na račun uradniških in delavskih plač, redukcija potrebnih delavcev in uradnikov, kar mora neizbežno vreči vse naše gospodarstvo in upravo v še večji kaos, nego reforma naše birokratske administracije in znižanje vojnega proračuna, ki znaša danes nad 3 milijarde dinarjev.

Vsled zgrešene surove kapitalistične gospodarske politike vseh naših vlad je danes v državi najmanj 200.000 delavcev odveč, ki nimajo več prilike prodati svojo delovno moč niti po najnižji ceni. Zato ostane še edini izhod, pospešiti izseljevanje naših delavcev v druge države. Zato pa mora biti kraj oviram, ki jih dela vlada izseljevanju in tozadevnim akcijam naših Delavskih zbornic. Govornik zahteva nadalje, da se uveljavi povsod in popolnoma osemurni delovnik, ki je danes ravno v Beogradu skoro docela odpravljen.

Inšpekcije dela ne služijo več delavskemu razredu, ker ne uvažujejo zakonskih predpisov o zaščiti delavcev.

Kapitalisti-delodajalci sabotirajo danes sistematično naše delavske ustanove, in le tako je mogoče, da dolgujejo danes podjetniki

5 milijonov dinarjev Delavskim zbornicam in to od onega denarja, ki so ga odtegnili delavcem kot prispevek za Delavske zbornice!

Kongres manifestira obenem za svobodo sindikalne organizacije, zahteva ukinitve vseh izjemnih zakonov, pred vsem zakona o zaščiti države, ker je danes več kot smešna bojazen buržuazije pred revolucijo, ko je vendar od 100 delavcev komaj osem organiziranih in še ti so žalibog med seboj razcepljeni. — Buržo, dolgotrajno ploskanje je sledilo njegovim globoko zasnovanim, logičnim in pogumnim izvajanjem.

Za tem je govoril o izenačenju davkov v državi s. Krekič iz Beograda, ki je ostro kritiziral predloženi zakonski osnutek in zahteval znižanje proračuna za 50 odstotkov. Govor sodr. Krekiča je bil vsestransko zanimiv in temeljit.

O stanovanjski zaščiti

je referiral sodr. Uratnik iz Ljubljane. Ostro je napadal vlado in narodno skupščino, ki sta ukinili stanovanjsko zaščito in meni, da je s tem že rešeno stanovanjsko vprašanje. V državi primanjkuje skupno najmanj 20.000 stanovanj. Zahteva predvsem, da naj vlada predloži in sprejme zakon o gradbi stanovanj in daje stavbne kredite po nizki obrestni meri.

O delavskem položaju

in o izvedbi socialne zaščite je izčrpno poročal s. Pfeifer iz Zagreba. Nato še sodr. Uratnik o bratovskih skladnicah, kjer je zlasti zahteval, da se mora osnutek pravilnika predložiti pred sprejetjem v pretres De-

lavski zbornici in prizadetim organizacijam.

Vihar protesta je dvignilo pismo, ki ga je poslalo ministrstvo saobračaja potom ljubljanske Del. zbornice tajniku Saveza železničarjev,

da se s. Stanko ne sme udeležiti kongresa Delavskih zbornic v Beogradu. Predsednik je v imenu kongresa zoper to odločno protestiral.

Protest je spremljal vihar ogorčenja, ki se je le težko polegel.

Govoril je nato s. Stanko, ki je ostro kritiziral železniško upravo: »Če pojde tako dalje, bo čez leto dni obstal ves promet na naših železnicah.« Protestiral je proti nenavzočnosti zastopnika prometnega ministra na kongresu, da bi poslušal

strašno obsodbo njegove zavožene politike. — Kongres je spremljal z glasnimi »pij«-klici njegova izvajanja o redukcijah železn. delavstva. Vlada je pred zimo brez vsake odpravnine odpustila 3000 železničarjev in sedaj namerava reducirati še nadaljnjih 4000 delavcev. Zahteva radikalno reorganizacijo uprave, uvedbo in spoštovanje osemurnika, ki ga niti na železnicah danes ne poznajo več, in ukinitve vseh redukcij, ki predstavljajo največjo nevarnost za naš promet.

H koncu je še govoril s. Kurtin o položaju pomorskih delavcev ter s. Raušer iz Bosne, ki je zahteval razpis volitev v vsa delavska zastopstva. — O kongresu bomo še poročali.

Kaj pa to pomeni?!

V časopisju je krožila te dni vest, da je minister Simonović in še nekaj drugih politikov izjavljalo, ko so hoteli v narodni skupščini razpravljati o vladni krizi, da kriza narodno skupščino nič ne briga ter da se skupščina ne sme vtikati v vprašnje rekonstrukcije vlade. Vsaj bistvo je bilo to; kako je pravzaprav prišlo do takih naziranj, nam ni znano, toda, če so v naši parlamentarni politiki le možna taka naziranja, je to že silno značilno za »demokracijo« parlamentarizem pri nas.

Parlamentarna vlada, in taka je pri nas, je odgovorna kroni in parlamentu. Tako določa ustava. Tako je pa tudi pri nas, zato sme skupščina razpravljati o vladi, če pa vključ te ustavni določbi prihajajo vplivni parlamentarci in pravijo, da sestava vlade ni stvar parlamenta, ozir., da mora parlament v vprašanju rekonstrukcije vlade molčati, znači to, da q vladi in državi ne odloča narodna skupščina, ampak neki drugi forum, ki ga parlament ne pozna, kar zopet dokazuje, da je parlamentarni vpliv brez moči proti tajni sili, o kateri menijo politiki, ki to izjavljajo, da sme preko parlamenta, to je preko volje narodne skupščine, absolutistično diktirati državi.

Kdo ve, kje in kdo je ta sila? Krona ta sila ni, ker ima po ustavi določene pravice. Ta sila mora biti drugje, tvoriti jo morajo drugi faktorji ali politični ali denarni. Ta sila predstavlja nekako kamarilo, ki smo jo poznali pred vojno skoro po vseh evropskih državah.

Dvorne kamarile so namreč tvo-

rili dvori, plemstvo, vojaški in cerkveni dostojanstveniki ter diktirali državam svojo politiko. V Beogradu taka kamarila vsaj v taki meri še ne obstoja, vsekakor pa mora obstojati neka podobna pamarila političnih in denarnih veljakov, zaradi katerih tako proslavljeni demokratizem ne more nikamor. Vsa resna politika, bodisi gospodarska, socialna, kulturna, nekje obliči in ne gre in ne gre po normalni razvojni poti.

Po danih izjavah je torej demokratizem v naši državi na papirju, v resnici pa vlada absolutistično neka tajna sila, ki so jo navedeni politiki ob tej priliki morda nehoti priznali.

Naša zahteva v tem pogledu je demokracijo parlamentarizem, ki je z ustavo zajančen, in ne maramo ne kamaril, ozir. tajnih sil, ne gosposkih zbornic, ne senatov. Narodna skupščina kot demokracijo parlament je dovolj avtoritativna legislativa, če zna varovati sama svoje pravice in svojo avtoriteto. Dokler bodo pa v narodni skupščini ljudje, ki sodelujejo pri teh tajnih silah, jih priznavajo, toliko časa tudi parlament ne more biti demokracija in ne more imeti potrebne avtoritete.

Ako ima po ustavi kralj pravico pozvati politika ali uradnika, da sestavi vlado, s tem še nikakor ni rečeno, da parlament ni interesiran na tem, kako se vlada sestavi, ker mora parlament delati z vlado in ji zaupati ali ne z večino.

Iz teh razlogov je torej parlament upravičen, govoriti o sestavi vlade in o nje rekonstrukcijah, ker je odgovoren za dejanja vlade volilcem.

Sodrug Jurij Stanko preganjan radi boja proti redukcijam na železnici.

Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije je priredil v preteklem poletju kakih 30 protestnih shodov

proti redukciji na železnici, ki je pretela še povečati vladajočo brezposelnost v Sloveniji. Na enem teh

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek,

okusen i cenen.

Doblva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

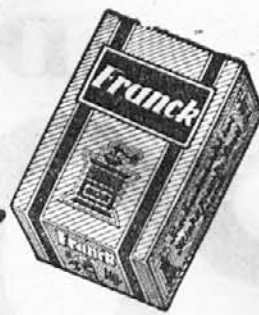

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridelek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

shodov, ki se je vršil na Rakeku, je govoril tudi sodrug Stanko. Kot zastopnik vlade je bil na tem shodu srezki poglavar iz Logatca dr. Poluklar.

O tem shodu je nato poslal obširno poročilo velikemu županu v Ljubljani, kjer pravi, da je govoril s. Stanko o stanovskih zadevah, predstavljajoč, da se je to očitno zgodilo samo vsled njegove navzočnosti. Gospod srezki poglavar je tedaj brez vsakega povoda sumničil sodruga Stankota, da je prišel na Rakek s kakim drugim nameštom, ko je vendar splošno znano, da se udeležuje s. Stanko izključno na strokovnem polju. Ker je razpravljal na tem shodu o tem, kako se na železnici razmetava po nepotrebnem denar in omenjal konkretne primere o tem, da dobivajo premogovne premije ljudje, ki s premogom nimajo ničesar opravka, da se izplačujejo nadure takim osebam, ki nobenih nadur ne delajo ali pa to delajo po nepotrebnem in ker je žigosal korupcijo v železničarski bolniški blagajni na podlagi uradnega poročila, je zapisal logaški srezki poglavar v tem poročilu naslednje:

»Kako da morejo aktivni železničarji v takem tonu — bodisi upravičeno ali neupravičeno — nastopati proti svojim direktijam, mi je nepojmljivo, jasno mi je pa, da je govornik Stanko na tem shodu sejal skrajno nezadovoljstvo med svojimi sodrugi.«

Srezki poglavar v Logatcu je tedaj mnenja, da železničar nima druge pravice kakor molčati in prenašati molče vse, kar se zljubi višji gospodi pri železniški upravi. Ravnateljstvo drž. žel. v Ljubljani je na podlagi tega poročila uvedlo proti sodrugu Stankotu disciplinarno preiskavo in ga obtožilo, da je na omenjenem shodu zlohotno kritiziral naredbe in postopanje železniške uprave z namenom, rušiti red in disciplino. O tej obtožbi se je vršila razprava v soboto, dne 23. t. m.

S. Stanko se je zagovarjal stvarno in odločno. Povedal je, da je Savez vodil v onem času borbo proti redukciji, da je on na shodu na Rakeku utemeljeval resolucijo, ki se je enotno sklepala na vseh teh shodih, da je razložil zborovalcem, kako se na železnici gospodari, navajajoč konkretna in resnična dejstva,

o katerih so pisali vsi časopisi in o katerih so izšla celo uradna poročila.

Značilna so vprašanja, ki so jih postavili nanj nekateri člani disciplinarne komisije. Tako ga je vprašal predsednik ravnatelj Fatur, če je sploh treba ljudi podučevati, kaj imajo zahtevati in če se ni zavedal, da je s temi svojimi izjavami vzbudil med poslušalci železničarji mržnjo do uprave. Sodili so sodruga Stankota ravnatelj dr. Fatur kot predsed. komisije in kot sodniki Goštiša, Hojs, Fister in Deutschmann. Obtožbo je zastopal dr. Brumen.

Sodruga Stanko je koncem svojega govora na Rakeku pozval poslušalce, da naj vestno opravljajo svojo službo, da bodo lahko potem tudi zahtevali od uprave, da ona izpolni svoje dolžnosti napram njim. To je ugotovljeno po pričah, ki so bile zaslišane tekom postopanja.

Obtožitelj je seveda predlagal obsodbo, vendar je povdarjal, da niso podani nobeni pozitivni dokazi za Stankotovo krivdo, marveč samo indiciji. Ali disciplinarna komisija je bila drugega mnenja. Ona je izrekla nad s. Stankotom drakonično sodbo, češ da je on zlohotno kritiziral na tem shodu in da je dokazan njegov namen, da ruši s tem disciplino in red na železnici. Obsodili so ga na odtegnitev rednih prejemkov razen stanarine v znesku 10 odstotkov za dobo enega leta in na ustavev avtomatskega napredovanja v višjo stopnjo plače in stanarine za dobo dveh let. Proti tej sodbi je priglasiel sodruga Stanko pritožbo po svojem zagovorniku.

Obsodili so s. Stankota, četudi ni bil podan dejanski stan disciplinskega pregreška; pri tej razpravi so se slišali nazori, ki spominjajo na najtemnejše čase srednjega veka, ko tlačani ni imel druge pravice kakor da ponižno posluša svojega gospoda in mu poljublja bič, s katerim ga je tepel. Pri tej razpravi se je jasno pokazalo, kakšen duh danes vlada pri ravnateljstvu v Ljubljani. Gospodje smatrajo, da so uslužbeneci sužnji in tlačani, s katerimi se lahko počne, karkoli se hoče. Oni pač ne računajo s tem, da se še najdejo uslužbenci, ki se zavedajo svojega človeškega dostojanstva in ki imajo dovolj krepko voljo in dovolj kremenit značaj, da povedo ljudem, ki so služili svojčas pokorno in poniž-

no avstrijskemu cesarstvu, da oni ne mislijo kloniti svojega tilnika pred črno srednjeveško reakcijo in da ne mislijo pasti na kolena.

Naj pa tudi gospodje pri ravnateljstvu vedo, da s. Stanko ni osamljen, da stoje za njim železničarske mase in da ga bodo podpirale tudi ostale delavske mase. Gospodje! Proces, ki se je končal v soboto v Ljubljani, je proces, ki ga vodite proti celokupnemu proletariatu v Jugoslaviji. Poskrbeli bomo, da se bo o tem procesu slišalo daleč na okoli. Gospodje, vrgli ste rokavico, proletariati jo bo pobral in bo tudi zmagal kljub vsem zaprekam in kljub terorju, ki danes vlada.

Po škofovski konferenci.

Jugoslovanski škofje so izdali o delu in sklepih svoje dolgotrajne konference kratek, pa vendarle še precej zanimiv komuniké. Ta komuniké nas, kajpak, toliko ne zanima zaradi svojega izpada proti ženskim kratkim krilom in golim vratovom. Kolikor vemo, se tudi naši jugoslovanski škofje precej priletni gospodje, pa jim ni več dosti do zapeljivih ženskih nog in lepih vratov — oni časi so tudi zanje že davno prešli — pa razumemo, da te in take golote lažje pogrešajo, kakor mi zaenkrat še mlajši in razboritejši ljudje. To kar so torej povedali v svojem komunikéju o tem poglavju, nas ni vznemirilo in prepuščamo rade volje meščanskim časopisnim kokerjem, da se eventualno s tem zabavajo, odnosno, da zabavajo svoje, vsaj fizično, če ne duševno dobro odgojene čitatelje.

Nas zanima vse bolj oni del komunikéja, ki ogorčeno izraža ogorčenost naše cerkvene hierarhije proti — agrarni reformi.

Od nekdanj namreč pravijo, zlasti »Slovenčev« uredniki, da je krščansko gibanje, ljudsko in socialno gibanje. Da je cerkev ljudski hram, da je je samo usmiljenje do bednih, sama najčistejša in najnesebičnejša ljubezen do bližnjega. Pa glej ga škofa, odnosno škofe! Nočejo, da bi se njihove veleposesti in latifundije delile med dobrim, pobožnim, krščanskim, nepokvarjenim itd. kmečkim ljudstvom. Nočejo, da bi njihova zemlja služila blagostanju pridnega kmečkega prebivalstva in sploh ljudski sre-

či. Tega nikoli! Kar je cerkvenega, kar spada v posest in veleposest rimsko-katoliške cerkve — pa tudi ostale cerkve so istega mnenja — to se ne sme deliti, to je sveto in nedotakljivo.

In naši škofje zahtevajo zato, da naj vlada preneha z agrarno reformo, naj se jim odvzeta zemljišča vrnejo, to se pravi, naj se pridni in verni kmetje zopet razdedinijo, naj se jim še povrh izplača odškodnina za doslej utrpljeno škodo — kratkoma nobene agrarne reforme, nazaj vso našo sveto cerkveno zemljiško posest!

Tako je v praksi socialno pojmovanje in čustvovanje cerkvene hierarhije, »Slovenec« naj pa le piše, da je krščansko in katoliško gibanje eminentno socialno gibanje in da socialisti niso ... socialisti.

»Slovenec« pač ve, da se tudi take stvari lahko pišejo in ni samo njegova krivda, če mu kdo verjame.

Proti ukinitvi bolniško-zavarovalnih ekspozitur.

Šoštanj, 28. oktobra.

Neki malovredni, takozvani delavski list, je pisal zadnjič o neki anketi, ki se je baje vršila pred kratkim v Ljubljani pri ravnateljstvu OUZD ter pravi, da je ob tej priliki sklenila ukiniti ekspoziture Osred. urada za zavarovanje delavcev v Šoštanju, Gornji Radgoni, M. Soboti in Krškem. Navaja tudi imena onih referentov, ki so se baje izjavili za odpravo ekspozitur.

Ni naš namen, baviti se z natolcevanji in neistinitostmi omenjega lista, saj je »Delav. Politika« na vse to že reagirala. Za nas je vse bolj važno dejstvo, da se nam hoče že spet okrniti naše pravice. In to bi bil slučaj, ako bi se res ukinito le eno od obstoječih ekspozitur. Če misli uprava delavskega zavarovanja, da bo še nadalje eksperimentirala v socialnem zavarovanju, in to delavstvu na škodo, se proketo moti.

Ako hoče uprava res štediti, naj štedi od zgoraj doli, in ne obratno. Naj ne štedi pri ekspoziturah, ki so nujno potrebne nam, ki socialno zavarovanje vzdržujemo. Mi hočemo in zahtevamo, da ostanejo ekspoziture tam, koder so in se popolnoma strinjamo s Krajcarjem in Hojnikom,

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

»Kaj mislite, zakaj,« sem odgovorila. Bila sem zares okorna tiste čase.

»Ne vem,« je rekel in zmajal z glavo. »Mogoče da imate v bližini prijatelje. Vendar, bodi kakorkoli, nekaj mi morate pojasniti. To tukaj se mi ne vjema. Vi ste se nastanili protizakonito na tuji lastnini. Ta zemlja je last mojega očeta in —«

»Roke kvišku, mladi gospod!« je rekel za njim s tihim glasom Biedenback, ki je bil vedno vljuden in pripraven.

Mladi Wickson je dvignil roke in se obrnil k Biedenbacku, ki je držal v rokah puško. Wickson se ni dal zmeti.

»O, o,« je djal. »Gnezdo revolucionarjev — in, kakor vse kaže, pravo sršenovo gnezdo. No, dolgo ne boste tu ostali, to vam lahko rečem.«

»Mogoče pa ostanete vi tako dolgo, da to trditev še enkrat natančno pretehtate,« je rekel Biedenback mirno. »In med tem vas prosim, da greste z menoj.«

»Z vami?«

Mladi mož je bil v resnici začuden.

»Imate tukaj katakombe?«

»Pojdite!« odgovori Biedenback s povdankom, njemu lastnim.

»Ali to je protizakonito,« se obotavlja mladi človek.

»Po vašem zakonu,« odgovori terorist s po-

vdarkom. »Ali po našem zakonu, verjemite mi, je dovoljeno. Morate se na dejstvo navaditi, da ste tukaj v drugem svetu, nego v mestu izmozgavanja in brutalnosti, v katerem ste vedno živeli.«

»Ali tam je mogoče dokazovati,« mrmra Wickson.

»Torej ostanite pri nas in razložite nam vse to.«

Mladi mož se smeji in stopi z Biedenbackom v hišo. Odpeljal ga je v notranjost jame in eden od mladih sodrugov je ostal pri njem kot čuvaj, med tem ko smo mi v kuhinji o tej zadevi govorili.

Biedenback, kateremu so migljale v očeh solze, je bil mnenja, da mora Wickson umreti. Bil je pa ves olajšan, ko smo preglasovali njegov strašen predlog. Z druge strani pa nismo niti mislili smeli, da bi mladega oligarha izpustili.

»Povem vam, kaj naredimo,« je rekel Ernst.

»Obdržimo ga in dajmo mu pravo vzgojo.«

»Potem pa želim, da se mi prizna predprava, da ga uvedem v znanost prava,« vzklikne Biedenback.

Tako je bil s smehom ta predlog sprejet. Hoteli smo Filipa Wicksona obdržati kot ujetnika in ga seznaniti z našo etiko in sociologijo. Ali najprej je trebalo izbrisati vse sledi zgubljenega oligarha. Naloga, odstraniti sledi, ki so nastale od mladega Wicksona, je doletela Biedenbacka. To je izvršil do večera izborna. Nato je prišel v mraku Carlson in zahteval Wicksonove čevlje.

Mladi mož ni bil pri volji jih oddati in se je celo pripravljal, da se bojuje za nje, dokler ni občutil moč kovača podkev. Carlson nam je pozneje pripovedoval, kakšne raznovrstne mehurje

bolne rane so mu naredili čevlji, ki so mu bili premajhni. Ali opravil je z njimi dobro delo. Ob robu jame, kjer so prenehale izbrisane stopinje mladega človeka, jih je Carlson obul in odšel v njih na levo. Milje daleč za griči je odšel čez hrbe gor in skozi globeli in naposled so se koraki zgubili v tekoči vodi neke reke. Tu je sezul čevlje in ko je precej daleč šel po vodi in tako skril vsako nadaljnjo sled, je naposled oblekel svoje čevlje. Čez teden dni je Wickson dobil zopet svoje čevlje nazaj.

Tisto noč so bili psi spuščeni in tedaj se je malo spalo v našem skrivališču. Prihodnje dni so se še pojavljali lajajoči lovski psi ob robu jame in jo drli na levo po sledu, ki jo je naredil Carlson. Ves ta čas so naši ljudje čakali z orožjem v rokah v skrivališču — s puškami in revolverji, ne govoreč o ducatu peklenjskih strojev, ki jih je naredil Biedenback.

Tu sem opisala resničen položaj o izginulem nekdanjem oligarhu in poznejšem revolucionarju Filipu Wicksonu. Mi smo ga spreobrnil. Njegov duh je bil svež in vnet in po naravi je bil moralčen. Več mesecev pozneje smo jezdili z njim na konjih njegovega očeta preko sonomskega gorovja v Petaluma Creek in smo ga spravili na majhno ribiško ladjo. V udobnih etapah smo ga pretihotapili v Carmel skrivališče.

Tam je ostal osem mesecev. In po teh mesecih ni imel več volje nas zapustiti. Eden od vzrokov je bil ta, da se je zaljubil v Ano Roylston, a drugi, ker je postal eden od naših. Še le, ko se je prepričal o brezupnem položaju svoje ljubezni, je pristal na našo željo ter se vrnil k svojemu očetu.

da se njih delokrog še razširi, ne pa skrči ali pa celo ukine.

Šoštanjsko delavstvo je že ponovno protestiralo proti takim nameram, danes pa kliče ostalemu delavstvu Slovenije: Kje si? Ali ne vidiš, kaj vse kanijo z našim socialnim zavarovanjem? Namesto anket o starostnem zavarovanju hočejo nekaterniki skrčiti še to pičlo delavsko zavarovanje! Ali ne vedo gospodarji pri vodstvu OUZD, da vsled zane-marjenosti in skrčenih kompetenc ekspozitur dolgujejo delodajalci težke milijone delavskemu zavarovanju, po drugi strani pa kriče, da smo pasivni in da je treba štediti, seveda na račun delavstva?!

Delavstvo zahteva:

1. da se naloge obstoječih ekspozitur še bolj razširijo, ne pa skrčijo;
2. da se postavi stroga kontrola nad celokupnim delovanjem OUZD;
3. dolgovi delodajalcev napram OUZD naj se takoj in radikalno iztirjajo.

To je parola delavcev. O teh in takih anketah pa nočemo več slišati. Sicer pa bo končno odločilo delavstvo samo in ne posamezniki.

Šoštanjski delavci.

Pogajanja med angleškimi rudarji in vlado.

Položaj v angleškem rudarskem štrajku se je zadnje dni znatno izpremenil. Vlada uvideva, da ne more proti trdovratni vztrajnosti rudarjev, ki nočejo kloniti, ničesar, in je zato navezala s stavkajočimi nova pogajanja. Najprej je konservativni poslanec *Derby* ponudil posredovanje, in tajnik rudarjev *Cook* je nato koj izjavil v nekem javnem govoru, da so rudarji pripravljeni vsak čas, pogajati se z vlado in lastniki. Končno je tudi bivši predsednik strokovne zveze objavil v »Timesu« pismo, v katerem pledira za sporazum, in generalni svet strokovnih organizacij je tudi izjavil, da so pogajanja vedno možna. Včeraj so se vršili prvi stiki med zastopniki rudarjev in vlade, in to v zvezi odkritosrčnim izjavam predsednika vlade *Baldwina* v spodnji zbornici. Za vlado so se udeležili teh razgovorov Lord Churchill in Baldwin. O razgovorih so nato delavski posredovalci poročali na seji omenjenega generalnega sveta. Generalni svet je sklenil, pozvati na skupni pogovor izvrševalni odbor rudarske organizacije.

Vlada se je med tem vsaj v toliko udala, da je preklicala prejšnjo prepoved javnih rudarskih shodov v srednji Angliji. *Cook* je mogel zato vendar javno govoriti na velikem rudarskem shodu v Staffordshiru, kamor še pred par dnevi ni smel. Delodajalci so namreč računali, da bo odpornost in vztrajnost rudarjev pojenjala in da se bodo polagoma vendarle vrnila na delo. V resnici so pa prejšnje vladne reakcionarne mere še bolj razburile delavstvo in učvrstile njegovo solidarnost.

Kongres madžarske socialistične stranke.

Dne 31. oktobra se bo vršil v Budimpešti kongres madžarske socialne demokratične stranke. Internacionala bo na tem kongresu zastopal belgijski senator sood. Roosbrock. Za ta kongres vlada veliko zanimanje ne samo med madžarskim delavstvom, nego tudi v celi socialistični Internacionali.

Rumunska reakcija.

Tudi v Rumuniji vlada že več let najhuši beli teror. V tem pogledu zaostaja Rumunija prav malo za Bolgarsko, v pogledu korupcije jo pa še prekaša. Zadnje dni se vrši pred bucareškim vojaškim sodiščem velik proces proti delavcem *Steinhordt*, *Niener* in *Marton*, proti odvetniku *Leonimu*, strokovnemu voditelju *Szalogramszi*, bivšemu redakterju *Horvagu*. Omenjene toži vojaško sodišče, da so po priznanju

Steinhordta — to priznanje mu je bilo izsiljeno po dolgem, strašnem mučenju — skušali osvoboditi iz zapora delavko *Solomon*, ki je bila že prej obsojena na pet let ječe, ker je delila med delavstvom letake, ki niso poveličevali rumunski družabni red. Tudi so pri obtožnicah našli slike *Marxa*, *Engelsa*, *Lenina* in *Bakunina*, kar je vendar že hud zločin, ki spada pred vojaško sodišče. — Taka je demokracija in pravnost v veliki Rumuniji.

Sestanka med Briandom in Mussolinijem ne bo.

Iz Pariza javljajo, da se je italijanski poslanik razgovarjal z Briandom o eventuelnem sestanku med Briandom in Mussolinijem, pa je Briand v imenu francoske vlade izjavil, da se ta razgovor zaenkrat še ne more vršiti. Francosko časopisje piše, da Francija ne veruje v možnost prijateljskega sodelovanja med obema državama. Kratkotrajno, toli napovedovanega sestanka med Briandom in Mussolinijem ne bo.

Skrb dunajske občine za ubožne.

Kako dunajska občina skrbi za ubožne, najbolje dokazujejo sledeče številke: V prvih petih mesecih leta 1924 je dunajska občina izplačala na oskrbninah in najemniških podporah okroglo 1,962.000 šilingov (1 šiling je 8 Din), v prvih petih mesecih leta 1925 že 2,915.000 šil., in v prvih petih mesecih tek. leta celo 3,916.000 šilingov.

Uradi socialnega skrbstva so izplačali na podporah v prvih petih mesecih leta 1924 okroglo 86.000 šil., v prvih petih mesecih leta 1925 že 389.000 šil., a v prvih petih mesecih tek. leta 832.000 šil., torej desetkrat več, kakor v istem času leta 1924.

Oskrbnine za otroke so znašale v prvih petih mesecih leta 1924 954.000 šil., v prvih petih mesecih leta 1925 1,418.000 šil., a v prvih petih mesecih tek. leta 1,917.000 šil., torej še enkrat toliko, kakor leta 1924. Za otroške potrebščine je bilo izkazano v prvih petih mesecih 1924 119.000 šil. in v prvih petih mesecih t. l. pa 233.000 šilingov.

Za otroške kuhinje v šolah je dunajska občina izdala v prvih petih mesecih leta 1924 627.000 šil., v prvih petih mesecih t. l. je izdala 980.000 šil. Za zajtrke in kosila v otroških vrtcih je bilo izdanih v prvih petih mesecih 1. 1924 okroglo 89.000 šil., v prvih petih mesecih t. l. pa 199.000 šil. Za otroke, ki se nahajajo v oskrbi mladinskih uradov, je bilo v prvih petih mesecih leta 1924 izplačanih okroglo 136.000 šil., v prvih petih mesecih leta 1925 185 tisoč šilingov in v prvih petih mesecih leta 1926 287.000 šilingov. Izdatki otroških zavetišč so znašali v istem času leta 1924 854.000 šil., v letu 1925 1,032.000 šil. in leta 1926 1,544.000 šilingov.

Naraščanje teh izdatkov dokazuje obenem rapidno naraščanje bede dunajskega prebivalstva. Z ogromno brezposelnostjo je prizadeto v prvi vrsti dunajsko delavstvo, ki pa vendar v boju za svoj obstanek in za svoje pravice ne kloni. To smo jasno pokazali v številkah že v našem listu. Velika brezposelnost na Dunaju ne le da rapidno zvišuje občinske izdatke, temveč enakó rapidno znižuje tudi občinske dohodke. Tudi radi tega ni posel dunajskih sodrugov, ki vodijo občinsko upravo, baš lahek.

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se prepričate, da edet par nogavic z žigom in znamenji (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor hitre par drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

Dnevne novice.

Stepan Radić o Pašiću. Stepan Radić objavlja o Pašiću v »Domu« sledeč — skoro prostovoljni — slavospev: »Predsednik radikalne stranke *Nikola Pašić* po svojem povratku v Beograd ni strmoglavil sedanje vlade, kakor je se pričakovalo, marveč jo celo s svojimi nasveti bolj in bolj učvršča. Sodeč po dosedanjih znakih, je Pašić sklenil, da ne bo več poslušal onih, ki mu svetujejo, naj zruši *Uzunovića* in poskusi zopet sam sestaviti vlado, v kateri naj bodo le taki radikalni ministri, ki se izdajajo kot Pašićevi edino iskreni in pravi prijatelji. Ali Pašić vidi in ve, da on ne more več sestaviti vlade, tudi v slučaju ne, da bi bil zanj ves radikalni klub, ki šteje 130 članov in bi ga zopet podprl *Svetozar Pribičević* s svojimi 23 poslanci. Za delovno večino v Narodni skupščini je potrebno najmanj 180 poslancev. To večino bi Pašić lahko imel samo s pomočjo HSS, toda ta stranka je odločno in enodušno, dasi spoštuje velike Pašićeve zasluge, proti temu, da se pod Pašićevo firmo izgrava narodni sporazum v politični upravi, kjer se sploh še ni začel izvajati. Pašić to vse jasno vidi in zato ne želi biti na koncu svojega življenja igračka. Vodstvo HSS bo storilo vse, kar more, da ostane Pašić na svoji politični višini in da prejme za svoje zasluge še za časa življenja popolno priznanje Srbov, Hrvatov in Slovencev.« — Ta Radićev ditiramb na Pašića objavljamó zgolj kot dokaz, da Radić dela in piše vse . . . prostovoljno in da ni nikakor suženj radikalov. Radiću mora v resnici silno huda presti, če mora pisati o Pašiću tako, kakor danes piše. Bogve, če se ne skuša Radić rešiti s tem hvalisanjem spet vsaj s pomočjo Pašića. Toda Pašić je sv. Janez, samo kadar potuje mimo Zagreba. Ko sedi v Beogradu, je sv. Nikola.

Dr. Korošec se pogaja za vstop v vlado. Govori se že dalje časa, da se dr. Korošec pogaja z radikali in radićevci za vstop v vlado. Po zadnjih vesteh se pa o tem vprašanju prav resno razpravlja in je te dni tudi prišlo do pogajanj. Dr. Korošec ne pove, kaj zahteva od režimskih strank, vsekakor pa so zahteve v glavnem cerkveno-politične in se dr. Korošcu tudi zaradi njih mudi v vlado. Vnaprej je že gotovo, da radikali glede državne ustave ne bodo dajali nikakršnih koncesij, pač pa utegnejo dati cerkveno-politične koncesije, da s tem ubijejo dosednji navidezni odpor slovenskih klerikalcev proti vladnemu režimu. Dr. Korošec kot predsednik Slovenske Ljudske Stranke pač ne more imeti drugih važnejših zahtev, ne državnopravnih, še manj pa socialnopolitičnih. Dr. Korošec naj stori po svoji pameti, naj gre v vlado ali pa ne, to je njegova stvar. Eno pa je gotovo, da se v tem trenutku vrši velik preobrat v klerikalni stranki, ki vodi to stranko tja, kamor spada, to je med vladne stranke, kjer ni več socialne politike, ni več opozicije, ampak vladanje. Vprašanje pa je še vedno, ali je že ta čas tukaj, kaj študira Pašić, kaj Radić, ali se oba vlečeta za Korošca ali pa ga oba izvajljata v — novo politično zasedo.

Ali bodo oblastne volitve ali ne? Še pred dnevi je *Uzunović* izjavil, da se bodo spomladi razpisale volitve v oblastne skupščine. In že so se nekatere stranke veselile in vriskale — pa glej ga: pred narodno skupščino je pripaljal nujni predlog za izvedbo oblastnih volitev in vladna večina, zvesta in disciplinirana svojemu vladnemu šefu, je ta predlog gladko odbila. Priznati moremo, da je delo vlade in njenih strank na vseh poljih in v vseh pogledih zelo resno!

Kaj je s sosvetom v Ljubljani? Vladni komisar je načel stanovanjsko vprašanje. Njegovi nazori se pa ne vjemajo z našimi nazori. Poleg tega vodijo ljubljansko občino že nad dve leti gerenti in komisariji, ki absolutno ne predstavljajo javnega mnenja v občini. Takrat, ko so bili na magistratu demokratiški gerenti, so jako lahko izposlovati za svoje sklepe dovoljenja oblasti, pod sedanjim komisarjem to najbrže ne bo šlo tako gladko, tudi če se režim v

obeh oblastih izpremeni, kakor napovedujejo. Volitev zaradi zakonitih zadržkov ni mogoče takoj izvesti, tudi bi bilo potrebno, da se izpremeni volilni red za avtonomna mesta, toda, »demokratični« poslanec ljubljanski, dr. Korošec, te izpremembe še ni izposloval in sploh ne vemo, če je že kdaj odprl usta v ta namen. Občina brez legalnega zastopstva ne more socialpolitično nič posebnega storiti, zato bi bilo potrebno, da se sestavi za to prehodno dobo sosvet že z ozirom na stanovanjsko vprašanje, ki ga je načel sedanji vladni komisar mesta. Akutno je stanovanjsko vprašanje, zato ga je treba temeljito obravnavati in nujno, ne pa le problematično. Nazori g. komisarja bi se morda dali uresničiti šele v nekaj letih ali pa sploh ne, z ozirom na denarno mizerijo, neglede na to, da ima občina dolžnost sama zidati stanovanjske hiše.

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Za dnevno časopisje in trgovski list. Finančna delegacija uradno objavlja, da izide dne 26. oktobra 1926 v štev. 98 Uradnega lista izkaz o eksekucijah, ki so se radi zaostalih direktnih davkov v Sloveniji izvršile v III. četrtletju tega leta. Iz tega izkaza je razvidno, da se je mobilarna eksekucija začela v 21.668 primerih in nadaljevala do rubeža v 5057 primerih (cirka 23 odstotkov), do prodaje je pa prišlo v 52 primerih, to je okroglo 1 odstotek od celokupnega števila rubežev. Zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža, so znašali okroglo 9,500.000 milijonov dinarjev, oni, ki so se mogli iztirjati šele s prodajo pa okroglo 163.500 dinarjev. V imobilarni eksekuciji se je vknjižila zastavna pravica v 144 primerih za okroglo 2,650.000 dinarjev. Drazbe nepremičnim so se izvršile v 79 primerih za okroglo 775.000 dinarjev zaostalih davkov. Vse te drazbe so se pa uvedle na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenem postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba. — Te uradne izkaze o eksekucijah radi zaostalih davkov si bo treba enkrat pošteno ogledati . . .

Nekaj reminiscence. »Sloven. Narod« od 22. oktobra prinaša kratek članek o 10letnici smrti grofa *Stürgkha*, ministrskega predsednika bivše avstro-ogrske monarhije. Grofa *Stürgkha* je 21. okt. 1916 ustrelil v enem najelegantnejših dunajskih hotelov naš sood. *Fric Adler*. »Sloven. Narod« ne more niti o tem junaškem činu našega sodruga, ki je več zalegel kakor vse majniške deklaracije in vse lažnjive borbe naše buržuazije proti Avstriji, pisati z objektivnostjo in spoštovanjem do itak že preveč mučene in teptane resnice. »Narod« piše namreč, da je hotel s. Adler po izvršenem dejanju zbežati. Baš nasprotno je res. Ko je s. Adler ustrelil grofa *Stürgkha*, so planili ostali navzoči gostje po koncu in začeli zbegani bežati sem in tje. Sodr. Adler bi bil lahko v tem zbežal. Pa jih je pozval, da naj se ne vznemirjajo in ostanejo na svojih mestih. On da je policiji na razpolago. Hotel-sko osebje je policijo tudi takoj pozvalo, in sood. Adler je bil odveden v zapor. Če je »Slov. Narod« 1. 1916 v svoji gorečnosti za sveto avstrijsko domovino tudi tako poročal in sicer že zaradi tega, ker je bil atentator socialni demokrat, bi moral to vsaj danes popraviti. Tudi to, kar se piše o obsodbi sood. Adlerja, bi bilo vredno nekoliko glosirati. Da se niso upali poslati sood. Adlerja pod veshala, je pripisovati dejstvu, da je s. Adler s svojim dejanjem zadal avstrijski reakciji smrtni udarec. Uvideli so celo na Dunaju, da je bilo reakcije in morije več kot preveč, in začela se je doba amnestiranja in neke relativne svobode, kar je vse še najbolj služilo takozvanim nacionalnim pokretom. Tudi je bil na drugi strani zavedni proletarijat na straži, da brani življenje svojega heroja.

In ž njim je morala vlada tudi računati. Iz tega je tudi razvidno, da je bila moč takratnega enotnega proletariata, čeprav je divjala svetovna vojna, prav velika in močno soodločujoča. Slučaj Matteottija bi ne bil najbrže niti za časa svetovne vojne mogoč. — Buržuazno časopisje naj vsaj o velikih zgodovinskih dogodkih ne piše tako, kot o njeni domači slovenski politiki.

Slavenska banka ne dela slovenski javnosti prav nobenih skrbi. Skrb imajo le vložniki, ki so kričavemu zavodu zaupali denar. Iz tega dejstva, da vse meščansko časopisje tako dosledno molči o bistvu kraha imenovane banke, se da sklepati, da so politične stranke in grupe zainteresirane na tem, da vsi molče. Hvaležni bi bili, če bi vsaj povedali, zakaj molče. Povedali naj bi, koliko so njih zavodi udeleženi na krah, ozir. pri zavodih, ki bodo izgubili morda znatne zneske, ali so morda politično angažirane ali se boje revolverške žurnalistike, da jim bo očitala enake križe in težave. Nekaj mora biti za stvarjo. Ali javnost ne sme vedeti, ali se gospodari z narodnim imetjem pošteno? Da bi ne bili poučeni o stvari, ne verujemo.

Stanovanjsko vprašanje v občinah je vedno eno in isto. V polemiki z ljubljanskim vladnim komisarjem se je bivši gerent dr. Puc izrekel za gradbo občinskih stanovanjskih hiš. Priznati moramo, da je kot gerent tudi izvršil vsaj dogotovljene načrte pokojnega župana s. Periča. Pribiti pa moramo, da se takrat, ko je s. Perič hodil okoli oblasti v Ljubljani in Beogradu, da dovolijo potrebna sredstva za večje stanovanjsko akcijo in druge potrebne socialne ustanove, dr. Puc ni oglašil nikjer v javnem časopisju, dasi je demokratsko časopisje prav neokusno in lažljivo oklevetalo nameravano akcijo. Dr. Puc je ugleden član samostojne demokratske stranke. Kaj takrat ni imela ljubljanska občina ravno takih javnih interesov, kakor danes? Dobro stvar, gospod doktor, mora načelno jasen človek vedno in povsod zagovarjati; tudi takrat, če jo vrše ljudje, ki jih njegovi prijatelji sovražijo ali zavidajo.

Splošna zavarovalna zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani ponovno sklicuje svoj I. redni občni zbor, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 8. novembra t. l. ob 6. uri zvečer na Aleksandrovi cesti št. 5 v Ljubljani.

Članski sestanek. Pozivam vse članice in člane ljubljanske delavske telovadne enote (DTE) »Svobode«, da se sigurno udeležijo članskega sestanka, ki se bo vršil v četrtek, dne 4. novembra t. l. ob 7. uri zvečer v tajništvo »Svobode«, Karla Marksa trg 2/II. Ker je dnevni red zelo važen, je udeležba strogo obvezna za vsakega.

»Svoboda« Vič-Glince (dramatični odsek) priredi v ponedeljek, dne 1. novembra 1926 ob pol 8. uri zvečer v sokolski dvorani na Glincah igro »Mlinar in njegova hči«. Pri predstavi sodeluje tamburaški zbor »Svobode« Vič-Glince pod vodstvom s. Lehpa-merja. Sodrugi, udeležite se te prireditve!

VOLNO IN BOMBAŽ za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelog, Ljubljana, Starl trg 12 in Zl-dovska ulica 4.

DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK „SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!

Nihče ni prisiljen

da kupi, pač pa si lahko pri meni brezobvezno ogleda bogato zalogo angleškega in češkega blaga za moške obleke in površnike, raglane i. t. d. po najnižjih cenah

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 1

Maribor.

Občinska seja. Na včerajšnji seji mariborskega občinskega sveta so vložili naši občinski svetovalci na župana naslednje

Javno vprašanje.

»Neposredno po velikem protestnem shodu stanovanjskih najemnikov v Mariboru, kjer so zahtevali najemniki od mestne občine intenzivnejšo stavbno akcijo, ste poslali gosp. župana vsem listom neke vrste svarilo, pred razširjenjem govoric »neodgovornih elementov«, da naj porabi mestna občina tudi kaldrmino za stavbno akcijo.

Vprašamo Vas, da nam pojasnite, kdo so tisti »neodgovorni elementi«, ki jih Vi preganjate in na kaj opirate Vi Vaše nepotrebno svarilo?

V zadevi odpuščenega občinskega nastavljenca pa naslednjo interpelacijo:

»Dne 1. oktobra 1926 je skleni mestni svet odpuščati raznašalca Verbosta iz službe, ne da bi bil zato navedel tehničnih vzrokov.

Naš klub izjavlja, da mestni svet, tudi ko bi bili podani vzroki za tak odpust, ni bil upravičen Verbosta odpuščati iz službe, iz enostavnega razloga, ker je Verbosta nastavljen občinski svet v svoji javni seji dne 11. oktobra 1921 in je tedaj ta opust tudi protizakonit. Vsled tega je smatrati Verbosta še vedno za mestnega uslužbenca.

Vprašamo gosp. župana, zakaj ni iznesel tak predlog pred občinski svet in navedel vzroke odpovedi?

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od soboto 30. oktobra do vključno torka, 2. novembra 1926:

»Rin-Tin-Tin, zmagovalci smrti«. Drama iz zemlje večnega snega in ledu v šestih činih. — Jack, ki je bil v svojem rojstnem kraju na jugu osumljen umora, je, da se izogne kazni, pobegnil v najsevernejši kraj Amerike, v La Portage. Prišel je s svojim zvestim prijateljem, psom Vuk. V La Portage je živel s sestro Sally, ki je bila edina žena med 29 možmi. — V La Portage je prišel tudi trgovec s krznom, neki John Leroy, kateri pa je krzno raje kradel nego kupoval. Leroy se je zaljubil v Sally in jo hotel imeti za ženo. Ali ona ga ni rada videla. Jack je nenadno težko obolel in ker v La Portage ni bilo nobenega zdravnika, da je negovala Sally. Vsled Sally-jine požrtvovalne nege je ozdravil Jack. — Največja senzacija za La Portage so bile vsako leto tekme s psi. Zmagovalci so dobili vedno veliko nagrado. Čas teh tekem se je približal in vsi so se pripravljali za ta veliki dan. Tako tudi Jack in Leroy. — Tudi nadaljni razvoj filma je zelo interesanten in je tekma psov vrhunec interesa. — Kot dodatek se predvajata še dva filma in sicer: Harold Lloyd kot lovec in prirodnici posnemki Zidanega mosta.

Šiška.

Kakor že znano, se je pred kratkim vršil ustanovni občni zbor gradbenega odseka »Svobode« v Šiški. Ta odsek je bil pri nas neobhodno potreben, saj so ga pogrešali že stari sodrugi, le iniciative je manjkalo, da bi se končno začelo tudi s praktičnim delom. To nalogo so prevzeli sedaj naši mlajši sodrugi in delo odseka uspeva, ker je volja trdna. Potrebno je pa, da pri tej akciji vsi naši so-

mišljeniki vse bolj sodelujejo, in če ne morejo drugače, naj postanejo vsaj člani tega odseka. Osebnosti in spori na stran! Da bodo vsi sodrugi vedeli, kako mislimo delati, priobčujemo danes v naši »Del. Politiki« naš pravilnik, ki se glasi:

Pravilnik

gradbenega odseka »Svobode« v Šiški.

§ 1.

Gradbeni odsek je sestaven del Spod. šišenske podružnice Delavske telovadne in kulturne zveze »Svobode« za Jugoslavijo.

§ 2.

Namen odseka je, zgraditi »Svobodni dom«, v katerem bodo imele vse delavske kulturne organizacije svoje prostore. Odsekovo delovanje se razteza po vsej Sloveniji.

§ 3.

Člani odseka so: ustanovni, podporni in redni. Ustanovni člani postanejo tisti člani, ki plačajo enkrat za vselej Din 200.—. Poporni člani so oni člani, ki plačajo mesečno članarino Din 10.—. Redni člani plačujejo mesečno Din 2.50 članarine. Vpisnina za vse člane znaša Din 2.—.

§ 4.

Načelstvo gradbenega odseka sestoji iz predsednika in 5 odbornikov. Izmed odbornikov se na načelstveni seji izvoli tajnika, blagajnika in gospodarja. Dolžnost predsednika je nadzorovati poslovanje ostalih odsekovih funkcionarjev, zastopati odsek napram javnosti ter skrbeti za čim uspešnejši razvoj odseka. Tajnik vodi sporazumno s predsednikom odsekovne posle, sprejema dopise in jih rešuje. Blagajnik vodi finančne posle in skrbi za redno vplačevanje članarine in prispevkov. Gospodar skrbi za to, da je vse odsekovo premoženje (premično in nepremično) v redu. Vodi tudi seznam vsega premoženja.

§ 5.

Sredstva za dosego odsekovega namena so: vpisnina, članarina, prostovoljni prispevki, darovi in čisti prebitki odsekovnih prireditev in naprav. Vsi odseki Spod. šišenske podružnice »Svobode« plačujejo odseku 5 odstotkov čistega prebitka prirejenih vesel in zabav.

§ 6.

Članstvo odseka preneha: po trimesečnem zaostanku članskih prispevkov, ki se jih v teku 14 dneh po opominu ne plača.

§ 7.

Ako gradbeni odsek preneha z delovanjem, pripada njegovo premoženje podružnici »Svobode« v Spod. Šiški, ki ga opravlja tako dolgo, dokler se ne ustanovi nov odsek z istim namenom. V slučaju, da se tak odsek

ne ustanovi v dveh letih, sme podružnica še ostalo imetje porabiti.

Mislamo, da se vsi zavedni sodrugi strinjajo s tem pravilnikom in da so voljni podpreti to našo akcijo, ki bo velikega pomena za razvoj naše ideje v Šiški, v ljubljanski okolici in tudi v Ljubljani sami. Zato naj nam sodrugi prijavijo svoj pristop na naslov predsednika odseka Pezdurja Ivana v Ljubljani, Tržaška cesta 28 (»Produkcija«). Tekom časa nameravamo prirediti nekaj zabav in vesellic ter veliko javno delavsko tombolo. Za to tombolo naj potem vsakdo agitira in pridno razprodaja srečke, da bomo lahko tekom par mesecev kupili svet, na katerem bo stal naš Dom.

Gradbeni odsek »Svobode«, Sp. Šiška.

Šport in stranka.

Iz govora Otona Bauerja na občnem zboru ASKO.

Razvoj delavskega športa je simptom rastoče sile delavskega razreda. Gotovo je, da je prosti čas in večja samozavest dovedla delavstvo k športu. Gotovo je, da je učinek osemurnega dela in dopust delavcem delavstvo vsposobilo, da se posveti telesni vzgoji. Razumemo, da je šport v tem smislu posledica zmage proletariata. Iz izkustev stev leta 1918 in iz izkustev, katera je delavstvo pridobilo od tedaj v drugih deželah, je

vprašanje mogoče obrambe proletariata dobilo tako važnost, na katero pred vojno niti misliti nismo mogli. Življensko je vprašanje za proletariata, da je njegova mladina sposobna obrambe ali s predpostavko, da je proletarska mladina etično obrambe zmožna. To je moralnični predpogoj. brez katerega bi samo fizični bil brez vrednosti. Jasno nam je postalo, da mora stranka polagati ogromno važnost na vsa športna vprašanja in da bi se vsa naša mladina samo posvetila športu, čeprav bi ji mi ne mogli zadovoljiti njenih športnih interesov v okvirju velike proletarske družine.

Kaj so posamezne športne organizacije veljale v prejšnjih časih, o tem mi ni treba govoriti. Ponosni smo na to, da je nastala tako mogočna organizacija, kakor je organizacija »Prijateljev narave« na Dunaju. Ona je imela vedno nekaj pomena in važnosti za delavstvo, ta organizacija je bila vaba za stranko. Ravnotako imajo tudi druge športne organizacije svoj pomen. Danes vemo, da so vse športne forme potrebne. Bilo bi nespametno, ako bi se hotelo igrati eno proti drugi. Potrebno je, da vse živijo skupno, da zamorejo stremeti za tem, da dosežejo mir, fizično in moralno obrambno zmožnost.

Ožja skupna zveza vseh športnih organizacij je sedaj največje važnosti. Vsa vzgoja generacije naraščaja mora obstajati v duhu našega skupnega gibanja. Nesporazumi se pojavljajo vedno pri vseh novih organizacijah. Mi smo vsi dovolj borbeni narave, da to razumemo, seveda se bodo nesporazumi zmanjšali. Ogromni vtis delavskega telovadnega in športnega dneva jamči za to, da nas bodo športniki dobili še bolj sprejemljivo.

Vsako delno gibanje v delavskem razredu povzroča v stranki nova vprašanja, a razrešitev vseh teh vprašanj je v tem, da si vsak del ne postavi svoj poseben cilj, temveč da se čuti kot del celote ter da je prožet od duha te celote.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna,

zrcala slike, okvirje za

slike, svetilke, porcelan,

kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!

MODROCE

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, otomane in tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan

tapetnik

LJUBLJANA, Krekov trg 7.

Stalnim nameštencem na obroke!

A. & E. SKABERNE

Manufakturna veletrgovina

En gros! En detail!

Ljubljana, Mestni trg 10

Pri vedno večji denarni krizi je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri trdku

„DOKO“

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki ceni. Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.

Brez mnogo besed

ve vsak, da more le tovarna nuditi najceneje in najbolje. Ako rabiš raglan, sukno ali obleko, pridi v detajlno trgovino Erjavčeva c. 2

Fran Derenda & Ci., Ljubljana

SUKNO — DOUBL — KAMGARN

za moške obleke, velika izbira — ugodne cene.

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA, LINGARJEVA ULICA.

Fran Derenda & Ci., Ljubljana